

ATLI CİRİT

Cirit, etimolojik olarak Arapça kökenlidir ve “*hurma ağacının soyulmuş dalı*” anlamına gelmektedir. Günümüzde sporcular 100 cm uzunluğunda baş tarafı 2,5 cm çapında oval arkaya doğru 1,5 cm çapında inen ahşaptan yapılmış ve 2,5 cm çaplı tarafı lastik kaplamalı olacak şekilde tasarlanmaktadır. Atlı Cirit sporunun icra edilebilmesi için önem arz eden bir diğer husus da sahadır. Atların hızı ve koşu mesafesi göz önüne alındığında sahanın büyüklüğü bir gereklilik halini almaktadır. Müsabaka, her iki takımdan 7 at ve oyuncu ile başlar ve eğer bir takımın at ve sporcu sayısı beşten aşağı düşerse hükmen mağlup sayılır.

Atlı cirit sporunun adından da anlaşılacağı üzere olmazsa olmaz bir diğer ögesi de attır. At yüzyıllar boyunca Türk kültürünün önemli bir parçası olmuş, Türk hâkimiyetini Asya bozkırlarının ötesine taşımıştır. Sporcu atını seçerken bazı temel özelliklere ve atla duygusal bir bağ oluşturabilmesine dikkat eder. Atın boyun kırma talimlerinin iyi yapılmış olması, manevra kabiliyeti ve müzikle olan uyumunun yanı sıra sağrı yüksekliği gibi binicinin tercihinine dayalı özellikler cirit atı seçiminde önem taşımaktadır.

Geleneksel olarak Atlı Cirit oyunu bayramlarda, Cuma namazı sonrası ya da düğünlerde halkça oynanırdı. Düğün ciritlerinde kız tarafı ve erkek tarafı iki ayrı takım oluştururdu. Günümüzdeyse Atlı Cirit sporu iki takımın birinden bir atının öne çıkıp alay durağındaki rakip takım oyuncularından birine ciridini fırlatmasıyla başlar. Ciridini savurmasının ardından kendi dizisine dönen sporcu karşı tarafın oyuncusu hızla takip eder ve ciridini savurur. Ciriti isabet ettirebilen oyuncular takımlarına puan kazandırır. Rakibinin önünü kesip ona ciritle vurma imkânı varken vurmayıp bağışlayan sporcu puan kazanmaktadır. Bu bağlamda Atlı Cirit, sporla erdem bütünlüğüne sahip bir yapıya sahiptir.

Atlı Cirit sporunda binici ve atın görünümü estetik bir değer taşımakta toplumsal değerlerimizi yansıtmaktadır. Millî kültürümüzün bir parçası olan beceri, cesaret, çeviklik, erdem ve bağışlama gibi özellikleri sportmenlikle bir araya getirerek yansıtmaktadır.

Hunlardan beri oynandığı bilinen Atlı Cirit sporu, Selçuklu ve Osmanlı Devletlerinde hükümdarlarca ve halk tarafından daima severek oynanmış yahut izlenmiştir. Hatta Osmanlı

Sarayında padişahlar cirit oyunuyla gurur duyarak devletin ihtişamını göstermek için yurtdışından gelen elçilere özel müsabakalar düzenlemişlerdir. Atlı Cirit sporu sayesinde barış zamanlarında çevikliğin kaybedilmesinin önüne geçilmiş ve beraber heyecan yaşamının günümüze kadar süregelmış en güzel bahanesi olmuştur.

Kaynakça:

GÜL, Mehmet – GÜVEN, Okan – YÜKSEL, Ahmet, Padişah Cirit Bindi (Cirit Sporunu İcra eden ve Destekleyen Osmanlı Sultanları) , Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 2018

TEMURLENK, Özkan, Türk Biniciliği Dünü Bugünü (İ.Ö. 4000 – İ.S. 2000), İstanbul Atlı Spor Kulübü, 2006.

TÜZÜN, Ahmet, Türk Dünyasında Ortak Sporlar, T.C. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, 2010